

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 375/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Okresného súdu Námestovo č. k. 10Er/1256/2014-620 z 10. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. júna 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru v spojení s princípmi právneho štátu garantovanými v čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 1 ústavy zrušujúcim uznesením okresného súdu vydaného v sťažnostnom konaní, ktoré navrhujú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. V exekučnej veci sťažovateľa v 2. rade (oprávnený) proti povinným o vymoženie 56 429,66 eur s príslušenstvom vykonávanej na exekútorskom úrade [REDAKOVANÉ] súdneho exekútora pod sp. zn. EX 282/2014 a vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 10Er/1256/2014 okresný súd rozhodol uznesením vydaným vyššou súdnou úradníčkou č. k. 10Er/1256/2014-320 z 31. mája 2023 tak, že pripustil, aby z exekučného konania na strane oprávneného vystúpil sťažovateľ v 2. rade a na jeho miesto ako oprávnený vstúpil sťažovateľ v 1. rade, ktoré právne dôvodil s poukazom na § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2017 a podľa § 80 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uznesenie o pripustení zmeny účastníkov konania povinní napadli sťažnosťou, ktoré okresný súd obsadený zákonnou sudkyňou postupom podľa § 250 ods. 2 CSP napadnutým uznesením zrušil.

3. Kým súd v prvotnom uznesení rozhodol na podklade návrhu na pripustenie zmeny účastníka konania, ktorý 25. mája 2023 predložil súdu súdny exekútor spolu so zmluvou o postúpení pohľadávky na sťažovateľa v 1. rade z 2. februára 2023, tak v sťažnostnom konaní disponoval aj návrhom sťažovateľa v 2. rade na zastavenie exekučného konania doručeného exekútorskému úradu 5. mája 2023 (s úradne osvedčeným podpisom) a späťvzatím návrhu sťažovateľa v 2. rade na zastavenie exekúcie doručeného exekútorskému úradu 22. mája 2023. Súd vytkol súdnemu exekútorovi nielen klamlivú odpoveď na výzvu súdu, ale najmä nevysporiadanie sa s návrhom oprávneného na zastavenie konania v období od 5. mája 2023 do 22. mája 2023, keďže podľa názoru súdu daná exekúcia spĺňa definíciu tzv. „starej exekúcie“. Súdny exekútor naopak predložil súdu na návrh zmenu účastníka konania. Preto sudkyňa vyhodnotila sťažnosťou napadnuté uznesenie za vydané predčasne s potrebou jeho zrušenia, aby sa súdny exekútor vysporiadal s návrhom na zastavenie konania aj s poukazom na § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. V obsahu ústavnej sťažnosti prevažuje opis zväčša skutkových okolností, ktoré majú vylúčiť samotné podanie návrhu na zastavenie exekúcie zo strany sťažovateľa v 2. rade, a tým spochybníť tvrdenie povinných, že uznesenie vyššej súdnej úradníčky nemalo byť vydané.

5. Sťažovatelia zdôrazňujú, že nie je technicky možné (vzhľadom na zlý zdravotný stav sťažovateľa v 2. rade), aby podanie (návrh na zastavenie exekúcie) datované 20. februára 2023, zaslané na poštovú prepravu z bratislavskej pošty, doručené až 5. mája 2023, podal vo vlastnom mene sťažovateľ v 2. rade. Ďalej podrobne vysvetľujú okolnosti, za ktorých sa mal stať sťažovateľ v 2. rade obeťou zneužitia zo strany podvodného konania povinných a ich právneho zástupcu. Podľa sťažovateľov je preukázané, že sťažovateľ v 2. rade na žiadnej pošte nepodal návrh na zastavenie konania. Vyjadrujú presvedčenie, že tento návrh bol s najväčšou pravdepodobnosťou podaný právnym zástupcom povinných, pretože ten vyhotovoval všetky listiny podpísané 20. 2. 2023, ktoré mali byť podpísané sťažovateľom v 2. rade, preto nemôžu mať žiadne účinky. Na uvedenú situáciu reagoval *lege artis* právny zástupca sťažovateľa v 2. rade tak, že exekútorovi zaslal návrh na späťvzatie návrhu na zastavenie exekúcie z dôvodu, že jeho klient nemal nikdy vôľu exekúciu zastaviť.

6. Sťažovatelia zastávajú názor, že tvrdenia povinných nedávajú žiadnu logiku na podanie návrhu na zastavenie exekúcie, ak k 5. máju 2023 nebola pohľadávka v konaní vymožená ani čiastočne, ak bol nariadený termín dražby nehnuteľnosti (17. máj 2023) a ak pohľadávku sťažovateľ v 2. rade postúpil sťažovateľovi v 1. rade (2. február 2023), a to s poukazom na právnu vetu rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 7/2009 o postúpení pohľadávky. S poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1VOBdo/2/2020 o zásade *nemo plus iuris* argumentujú, že všetky napadnuté úkony vrátane kúpnej zmluvy, ktorou sa malo realizovať záložné právo, sú nezákonné. Osobitne poukazujú na konanie právneho zástupcu povinných v rozpore so zásadami etiky a na absolútnu neplatnosť všetkých ním uskutočnených právnych úkonov pri právnom zastúpení záložného veriteľa [REDACTED].

7. Napadnutému uzneseniu o zrušení pripustenia zmeny účastníka konania na strane oprávnených sťažovateľa vytykajú, že povinní neboli aktívne vecne legitimovaní na podanie sťažnosti proti uzneseniu, a to s poukazom na § 240 ods. 1 CSP, pretože ich postavenie povinných sa pripustením zmeny účastníkov konania nijakým spôsobom nemení, a preto mal súd zamietnuť ich sťažnosť. Naopak, zdôrazňujú, že vyššia súdna úradníčka sa v odôvodnení uznesenia okresného súdu vysporiadala so všetkými relevantnými skutočnosťami a námietky vznesené zo strany povinných sú preto právne irelevantné. Podľa sťažovateľov napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu princípu legality a princípu právnej istoty. Namietajú nezlučiteľnosť aplikácie zákonných predpisov s ústavnou a dohovorom. Napadnuté uznesenie je podľa ich názoru spôsobilé nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou garantovaných práv sťažovateľov s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 152/2018 z 11. júla 2018 o právnej istote.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovorom) a porušenie práva na účinný prostriedok nápravy (čl. 13 dohovorom) uznesením okresného súdu o zrušení pripustenia zmeny účastníkov exekučného konania.

9. Ústavný súd hneď v úvode upozorňuje na formálny nedostatok ústavnej sťažnosti v podobe odkazu na v súčasnosti už neúčinný zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Uvedená skutočnosť však sama osebe nemá vplyv na posúdenie toho, či je možné návrh prijať na ďalšie konanie, pretože rozhodujúce je, či samotný obsah návrhu spĺňa náležitosti ustanovené zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Každé podanie totiž posudzuje ústavný súd podľa jeho obsahu (§ 39 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti identifikoval podstatný nedostatok ústavnej sťažnosti, ktorým je minimálna ústavnoprávna argumentácia [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde], a to aj napriek tomu, že sťažovatelia sú kvalifikovane právne zastúpení.

11. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že popri uvedení petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016).

12. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie tejto ústavnej časti obsahuje právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu len v minimálnom rozsahu. Ústavný súd k tejto ústavnej sťažnosti neprístupuje formalisticky a snaží sa autenticky porozumieť sťažovateľom, ktorí sú nespokojní so zrušením pripustenej zmeny účastníkov exekučného konania. V ústavnej sťažnosti však chýba jasná materiálna konfrontácia sťažovateľov s právnym posúdením

veci exekučným súdom. Nestačí, ak sťažovatelia neadresne poukazujú na porušenie princípov právnej istoty a legality, ani ak schematicky namietajú nezlučiteľnosť aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom, prípadne nezvratný zásah do ich práv. Je potrebné vyhodnotiť, že sťažovatelia nevyužili príležitosť v sťažnostnej argumentácii z hľadiska jej potenciálneho úspechu relevantne opísať a vysvetliť porušenie predvídateľnosti procesu a výsledku súdneho rozhodovania chráneného princípom právnej istoty, nedodržanie zákonného postupu a rozhodovania o ich procesnom nároku chráneného princípom legality (k legalite por. bod 16 tohto uznesenia, pozn.) a napokon ani žiaden interpretačný exces v právnych záveroch súdu dosahujúci takú ústavnoprávnu intenzitu s následkom porušenia ich práv na spravodlivé konanie. Bezobsažné spochybňovanie správnosti rozhodnutia okresného súdu či kritika záverov jeho prístupu pri právnom posúdení nezodpovedá predpokladom na vyslovenie porušenie práva na spravodlivý proces. Ústavný súd už len pripomína, že nemá povinnosť a ani nedisponuje oprávnením nahrádzať agilitu sťažovateľov, a namiesto nich v ich prospech precizovať ústavnú sťažnosť dopĺňovaním jej dôvodov (m. m. I. ÚS 28/2023).

13. Namiesto relevantnej ústavnoprávnej argumentácie je posudzovaná ústavná sťažnosť prevažne len recykláciou vyjadrenia sťažovateľov k sťažnosti povinným (por. bod 4 napadnutého uznesenia, pozn.). Jej obsah je tvorený najmä skutkovými okolnosťami zameranými na to, či sťažovateľ v 2. rade (ne)podal návrh na zastavenie exekučného konania, či postúpil pohľadávku na sťažovateľa v 1. rade alebo na inú osobu, aké skutočnosti a následky nastali po postúpení pohľadávky, akého konania sa dopustili povinní spolu s ich právnym zástupcom a pod. V zásade ide o spornosť v skutkovom stave, pričom ústavný súd má v referenčnej norme obmedzený priestor, aby v tomto type vecí do takejto polemiky vstupoval.

14. Aj napriek uvedeným nedostatkom v odôvodnení ústavnej sťažnosti sa v záujme materiálnej ochrany práv vyjadri k námietkam proti napadnutému uzneseniu okresného súdu. V danom prípade ide o procesnoprávne uznesenie okresného súdu, ktoré síce svojim významom presahuje „jednoduché“ uznesenie o vedení konania, avšak nejde o uznesenie, ktorým sa konanie končí, čo nepochybne vyplýva z bodov 12 a 13 odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu. Je potrebné zdôrazniť, že vzhľadom na výsledkový charakter základných práv na súdnu ochranu ústavný súd len výnimočne preskúmava právoplatné rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej skončilo (IV. ÚS 36/2010). Skutočnosť, či napadnuté konanie alebo rozhodnutie vykazuje znaky spravodlivého procesu, závisí od celého konania a konečného rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

15. Sťažovatelia poukazujú na nedostatok vôle sťažovateľa v 2. rade zastaviť exekučné konania (s poukazom na zneužitie jeho nepriaznivého zdravotného stavu), čo malo byť hlavným dôvodom späťvzatia tohto návrhu a na ktorom sťažovatelia postavili svoju obranu proti sťažnosti povinných. Ak sa v dôsledku nimi tvrdených okolností v exekučnom konaní domáhali neúčinnosti návrhu na zastavenie konania podľa ústavného súdu, uvedené nemôže v civilnom súdnom konaní vo vykonávacej fáze obstať. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na tzv. teóriu prejavu vôle v doktríne procesného práva, v zmysle ktorej sa neposudzuje platnosť procesných úkonov, tak ako v prípade hmotnoprávných úkonov. S akcentom na objektívne hľadisko je podstatný prejav vôle a jeho náležitosti, pričom nezhoda vôle konajúceho subjektu so zamýšľaným následkom nemá pre posúdenie procesného úkonu význam.

16. Napokon, na sťažnostnú námietku o podaní sťažnosti neoprávnenými osobami v rozpore s § 240 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho mala byť ich sťažnosť zamietnutá, je potrebné nahliadnuť zo širšej perspektívy. Ústavný súd zistil, že okresný súd sa s touto námietkou uplatnenou vo vyjadrení sťažovateľov nevyšporiadal, čo však sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nenamietali, preto tento aspekt (právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia) nebude predmetom ústavnoprávneho prieskumu. Z formálneho hľadiska je možné polemizovať s otázkou, či sa uznesenie o pripustení zmeny účastníkov konania na strane oprávneného môže/nemôže dotknúť povinných v takom zmysle, že by ich to akýmkoľvek spôsobom ukracovalo. Z materiálneho hľadiska, berúc do úvahy všetky okolnosti veci vrátane skutočností, ktoré vyšli na svetlo až v sťažnostnom konaní, nemohol podľa názoru ústavného súdu okresný súd rozhodnúť inak než zrušením sťažnosťou napadnutého uznesenia. Ak vznik relevantnej okolnosti (návrh na zastavenie exekučného konania) je dôvodom na zastavenie starej exekúcie priamo zo zákona, ktorú však súdny exekútor opomenul a naďalej pokračoval v konaní, musel okresný súd na tieto skutočnosti reagovať, a to na účel eliminácie takého rozhodnutia, ktoré je zjavne rozporné s objektívnou realitou. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci znamená automatické porušenie ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012). Na základe osobitných okolností tohto prípadu (pokračovanie v „starej“ exekúcii) možno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať prieskum dôvodnosti sťažnosti povinných aj na úkor jej možnej neprípustnosti a vo výsledku zmysluplne odôvodnený záver okresného súdu v bode 13 napadnutého uznesenia o neexistencii právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny účastníka konania na strane oprávneného.

17. V závere ústavný súd sumarizuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľov, a to vzhľadom na hraničnú ústavnoprávnu argumentáciu v nej obsiahnutú, na procesnoprávnu povahu napadnutého uznesenia súdu prvej inštalácie vo veci, ktorá ešte nie je právoplatne skončená, ktoré nevykazuje známky protiústavnosti, nezakladá jej dôvodnosť. Keďže nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia okresného súdu, odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu